

31.10.2017

§ 30

Pelastuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Keskuspuistoryhmä Susanna Pitkänen ym. yhteistyötarjouksesta Maunulanpuron öljyntorjunnasta ja ennallistamisesta yhteistyössä asukkaiden, järjestöjen ja viranomaisen kanssa

HEL 2016-013106 T 09 05 00

Lausunto

Keskuspuistoryhmä Susanna Pitkänen on lähestynyt Helsingin kaupunkia 27.2.2017 päivätyllä viestillä otsikolla: Maunulanpuron öljyntorjunta ja ennallistaminen yhteistyössä asukkaiden, järjestöjen ja viranomaisten kanssa. Kirjelmässä esitetään erilaisia yhteistyömalleja maaöljyntorjunnassa viranomaisten ja vapaaehtoisjärjestöjen kanssa sekä asian pilotointia Haaga-Maunulanpuro-alueella.

Pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Laki öljyvahinkojen torjunnasta 7§: Alueen pelastustoimi vastaa maa-alueen öljyvahinkojen ja alusöljyvahinkojen torjunnasta alueellaan. Se ohjaa myös öljyvahinkojen torjuntaan varautumista alueellaan siten kuin jäljempänä säädetään.

10§: Torjuntatöitä johtavaan henkilöön sovelletaan tehtävässään rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säädöksiä.

20§: Jos öljyvahinko tai aluskemikaalivahinko, sen vaara tai vahingon leviämisen mahdollisuus on niin suuri, että torjuntaviranomaisen käytössä oleva henkilöstö tai kalusto ei riitä vahingon tehokkaaseen torjuntaan tai ehkäisyyn, torjuntaviranomaisella on oikeus määrätä sataman pitäjä, laitoksen haltija, öljyn varastoija tai muu, jolla on torjuntakalustoa tai niiden käyttöön perehtynyttä henkilöstöä, asettamaan nämä torjuntaviranomaisen käyttöön, jolle tästä aiheudu toiminnanharjoittajalle kohtuutonta haittaa.

Helsingin pelastuslaitos alueen pelastusviranomaisena vastaa öljyvahinkojen torjunnan johtamisesta ja suunnittelusta Helsingin kaupungin alueella. Helsingin pelastuslaitos on varautunut niin suuriin merellisiin öljyonnettomuuksiin, kuin maa-alueellakin tapahtuvaan öljyvahingon torjuntaan. Helsingin pelastuslaitoksen öljyntorjuntakalusto on hyvää ja nykyaikaista. Pelastuslaitoksen henkilöstö on koulutettu erilaisiin öljyntorjuntatilanteisiin. Pelastuslaitos on suunnitellut ja varautunut käyttämään erilaisissa öljyntorjuntatilanteissa niin muita viranomaisia, muita kaupungin toimialoja kuin vapaaehtoisiaakin. Helsingin kaupungilla on vahvistetun öljyntorjuntasuunnitelman mukaan yli 1600 henkilöä osoi-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Y-tunnus	Tilinro
00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinginpelastuslaitos@hel.fi	Agricolankatu 15 Helsinki 53 http://www.hel.fi/www/pela/fi	Faksi	0201256-6	Alv.nro

tettu öljyntorjuntatehtäviin tarvittaessa. Helsinki-konsernista yhteistyökumppaneineen on peruskoulutettu n. 900 henkilöä, joiden osaamisen ylläpidosta vastaa pelastuslaitos. Pelastustoiminnan johtaja päättää aina tapauskohtaisesti, mitä resurssia hän missäkin tilanteessa tarvitsee ja mitä resurssia hän käyttää. Kuten laista huomataan, pelastustoiminnan johtaja toimii aina virkavastuulla, eli hän on vastuussa kaikista toimintaan osallistuvista henkilöistä, sekä siitä, mitä nämä henkilöt torjuntatöissä tekevät.

Pelastuslaitoksella on paljon kokemusta kolmannen sektorin ja vapaaehtoisjärjestöjen kanssa toimimisesta. Edellä mainitut ryhmät ovat pelastuslaitokselle tärkeitä yhteistyökumppaneita ja pelastuslaitoksella on pääsääntöisesti vain hyviä kokemuksia yhteistyöstä. Pelastustoiminta on erittäin järjestäytyntä toimintaa, jossa tavoitteena on nopea ja ammattitaitoinen pelastustoiminta, sama koskee myös öljyntorjuntaa. Toiminnan täytyy olla sopimukseen perustuvaa, jossa pelastuslaitos ja järjestö sopivat kummankin tehtävät, velvoitteet sekä seurannan. Viranomaisella on velvollisuus suorittaa viranomaisvalvontaa toiminnan turvaamiseksi. Edellä mainituista syistä johtuen myös vapaaehtois- ja järjestökentän täytyy olla hyvin järjestäytynyt ja työnsä osaava. Pelastustyön johtajalla täytyy olla varmuus siitä, mitä pelastustyöhön osallistuva vapaaehtoinen osaa sekä siitä, minkä yhteisön edustajana ao vapaaehtoinen osallistuu pelastustoimintaan.

Pelastuslaitoksella ei ole mahdollisuutta tehdä sopimuksia useiden eri vapaaehtoisryhmien kanssa, vaan ryhmien tulisi liittyä jo olemassa oleviin yhteistyötahoihin, WWF, VPK tai VAPEPA. Yhteistyöjärjestön kautta esitetään pyyntö koulutuksesta ja sen järjestämisestä. Yhteistyöjärjestö pitää yllä hälytysjärjestelmää, sekä vastaa henkilöstönsä osaamisen tasosta. Asukas, taloyhtiötasolle vietyä järjestelmästä tulee hajainen ja mahdoton hallita, taloyhtiöillä tuskin on kykyä ja tahtoa sitoutua esitetyn kaltaiseen ratkaisuun. Esitämme, että Keskuspuistoryhmä liittyy osaksi edellä mainittuja organisaatioita ja toiminta organisoidaan näiden järjestöjen kautta. Kaikki halukkaat on syytä organisoida olemassa olevien rakenteiden kautta. Helsingin kaupunki ei yleensä vakuuta erilaisten yhteisöjen jäseniä.

Kirjelmässä ehdotettuun koulutukseen esitetään vastaus yllä. Öljyntorjuntavarusteita pelastuslaitoksella on riittävästi. Varusteiden jakaminen on suunniteltu nykyisin hyvin jouhevaksi operaatioksi, eikä se tule muodostumaan torjuntatilanteessa esteeksi. Niitä ei kuitenkaan ole syytä jakaa vain varmuuden vuoksi, koska muuten niiden kunnossapidosta ei ole varmuutta. Varusteiden jakaminen ei ole kiireisin toiminta öljyntorjuntatilanteessa.

31.10.2017

Pelastustoiminnan johtaja vastaa lakisääteisesti myös onnettomuustiedottamisesta. Hälytysjärjestelmäksi ei sosiaalinen media sovellu, vaan siinä täytyy olla vakioitu ja varmasti toimiva turvallinen järjestelmä. Sellainen on jo luotu, esimerkiksi yllä olevien toimijoiden kautta.

Pitkäkestoisessa ja pienimuotoisessa jälkitorjunnassa vapaaehtoisten panos voisi olla merkittävä mutta tässäkin tulee muistaa, että toiminta täytyy olla johdettua, jotta tiedetään, kuka on vastuussa mistäkin toimenpiteestä jälkitorjunnan osalta.

Pelastuslaitos on valmis jatkamaan kirjelmässä esitettyjen yhteistyötoiveiden käsittelyä, kunhan sille osoitetaan selkeä keskustelukumppani, joka kokoaa eri vapaaehtoistoimijat sateenvarjonsa suojiin ja vastaa myös heidän koulutuksestaan, osaamisen ylläpidosta sekä toiminnan ohjaamisesta ja valvonnasta, viranomaisen kanssa tehdyn sopimuksen puitteissa.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Jari Korkiamäki, pelastuspäällikkö, puhelin: 310 31264
jari.korkiamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Jari Korkiamäki, pelastuspäällikkö, puhelin: 310 31264
jari.korkiamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Pelastuslautakunta 07.02.2017 § 25

HEL 2016-013106 T 09 05 00

Postiosoite

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite

Agricolankatu 15
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/www/pela/fi>

Puhelin

Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro

Alv.nro

31.10.2017

Esitys

Pelastuslautakunta esitti kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi ja edelleen Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vahvistettavaksi ehdotuksen Helsingin pelastustoimen alueen öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman käyttö- ja hankintakustannusten tarkistamisesta vuosille 2017 - 2021 seuraavasti:

Helsingin pelastustoimen alueen öljyntorjuntasuunnitelman mukaiset käyttömenot 2017 - 2021:

Vuosi	Käyttömenot €	Toimintatuotot €	Helsingin nettokustannus €
2017	626 000	- 481 000	145 000
2018	626 000	- 481 000	145 000
2019	626 000	- 481 000	145 000
2020	626 000	- 481 000	145 000
2021	626 000	- 481 000	145 000
Yhteensä	1 130 000	2 405 000	725 000

Käyttötalousosan toimintamenot / toimintatuotot vaihtelevat vuosittain öljyvahinkojen määrästä ja vahinkojen laajuuksista riippuen. Nettokustannusten osuus sisältää päätoimisen öljyntorjuntahenkilöstön palkat sivukuluineen.

Helsingin öljyntorjuntakaluston investoinnit 2017 -2021:

Vuosi	Hankintamenot € (ei sis. alv)	ÖSRA rahoitus € (ei sis.alv)	Helsingin nettokustannus €
2017	1 417 000	- 1 397 000	20 000
2018	2 400 000	- 1 600 000	800 000
2019	2 030 000	- 1 895 000	135 000
2020	2 800 000	- 2 585 000	215 000
2021	1 965 000	- 1 485 000	480 000
YHTEENSÄ	10 612 000	- 8 962 000	1 650 000

Tarkempi erittely on liitteessä Öljyntorjuntasuunnitelman tarkistus 2017 - 2021.

Edelleen pelastuslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että Helsingin pelastustoimen alueen öljyntorjuntaorganisaatioon liitetään vapaaehtoisjärjestöt Huoltoviirikko ja HSK Vattuniemi sekä yritykset Karhu-

31.10.2017

saaren venesatama (Winberg & Winberg), Suomen Vesityö Oy, Merityö Oy, Rysäkari Oy, Meritaito Oy ja Harjanti Oy.

Lisäksi Helsingin pelastustoimen alue saa muilta viranomaisilta virka-apua jäissä tapahtuvaan öljyntorjuntaan ja kaluston helikopterikuljetuksiin.

Esityksen perustelut

Helsingin kaupungin öljyvahinkojen torjuntasuunnitelma alkaen vuodesta 2005 on vahvistettu 30.1.2006. Suunnitelma on laadittu yleisellä tasolla ja on voimassa toistaiseksi. Suunnitelma on tarpeen uusua vain, mikäli öljyntorjunnan järjestämisvastuita tai organisaatiota yleisellä tasolla oleellisesti muutetaan.

Öljyntorjuntasuunnitelman käyttö- ja hankintakustannukset 2009 – 2013 osien päivitykset on vahvistettu 9.6.2009.

Öljyntorjuntasuunnitelman käyttö- ja hankintakustannukset 2013 – 2017 osien päivitykset on vahvistettu 17.6.2014.

Suunnitelman käyttö- ja hankintakustannuksia koskevat osat tarkistetaan joka neljäs vuosi. Tarkistukset esitetään aina viideltä vuodelta siten, että tarkistus koskee myös edellisen vahvistetun viisivuotiskauden (5) viimeistä käyttö- ja hankintavuotta. Tarkistettavat osat ovat käyttö- ja torjuntakustannukset ja hankittava öljyntorjuntakalusto. Öljyntorjunnan hankittavasta kalustosta on laadittava luettelo. Käyttö-, torjunta- ja hankintakustannuksista esitetään viiden vuoden yhteenveto. Lisäksi päivitetään luettelot olemassa olevasta öljyntorjuntakalustosta.

Kyseisten kohtien lisäksi on esitettävä Öljyntorjunta-asetuksen 27.3.2014/249 2 § 3 c kohdan suunnitelma koulutuksen ja harjoitusten järjestämisestä, e - kohdan selvitys öljyntorjuntakaluston säilyttämiseen tarkoitettuista varastoista ja suunnitelma uuden varaston rakentamisesta sekä f - kohdan suunnitelma öljyisen jätteen kokonaiskäsittelystä.

Pelastuslautakunnan esitys Helsingin pelastustoimen alueen öljyntorjuntasuunnitelman tarkistetuista käyttö- ja hankintakustannuksista vuosille 2017 – 2021 toimitetaan kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi, jonka jälkeen nämä saatetaan Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) vahvistettavaksi. Yli 85.000 € (sis. alv) yksittäiset hankinnat edellyttävät Öljysuojarahaston ennakko hyväksynnän.

Pelastuslaitokselle vuoden 2005 alusta keskitetty, Helsingin kaupungin öljyvahinkojen torjunnan talouden hoito on ollut mahdollista hoitaa suunnitelman mukaisesti pelastuslaitokselle osoitetulla talousarviomäärärahoilla (käyttötalousosa ja investointien talousarviokohta 8090605

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Y-tunnus	Tilinro
00099 HELSINGIN KAUPUNKI	Agricolankatu 15		0201256-6	
helsinginpelastuslaitos@hel.fi	Helsinki 53	Faksi		Alv.nro
	http://www.hel.fi/www/pela/fi			

31.10.2017

öljyntorjunnan kalustoinvestoinnit). Budjetin toteutumista tulee seurata ja raportoida sekä käyttömenojen että investointien osalta erikseen säännöllisesti öljyntorjunnan budjetin esittämässä laajuudessa. Pelastuslaitos toimii öljyntorjuntainvestointien ja – koulutuksen rahoittajana yhdeksälle (9) kaupungin virastolle.

Käyttötalousosaan on budjetoitu tulopuolelle öljyvahinkojen torjunnan kustannuksista vahinkojen aiheuttajilta saadut korvaukset, sekä öljyntorjunnan vuosittaisista ylläpitokustannuksista saadut käyttömenokorvaukset Öljysuojarahastolta. Menopuolelle on budjetoitu koko kaupungin keskitetyn öljyntorjuntatoiminnan hoitamiseksi tarvittavien henkilöstöresurssien edellyttämät päätoimisen öljyntorjuntamestarin ja kalustomestarin virat sekä öljyntorjunta-assistentin toimen (3 vakanssia) henkilöstömenot, öljyntorjuntakaluston korjaus- ja kunnossapitokustannukset, öljyntorjuntamateriaalien, -tarvikkeiden ja -imeytysaineiden hankintamenot sekä kaikkien öljyntorjuntavastuuvirastojen öljyntorjuntaan koulutettavan henkilöstön koulutus- ja harjoituskulut.

Yleiset perustelut öljyntorjuntavalmiuden ylläpidolle

Öljyvahinkojen torjuntalain (29.12.2009/1673) 7 §:ssä määritellään alueen pelastustoimen tehtävät öljyvahinkojen torjunnassa. Sen mukaan alueen pelastustoimi vastaa maa-alueen öljyvahinkojen ja alusöljyvahinkojen torjunnasta alueellaan. Se ohjaa myös öljyvahinkojen torjuntaan varautumista alueellaan. Alueen pelastustoimen pelastusviranomaisen on öljyntorjuntalaissa tarkoitettu torjuntaviranomainen (10 §, kohta 4).

Useitten kotimaisten ja kansainvälisten tutkimusten mukaan alusonnnettomuuksien riski on erityisen korkea Helsingin edustalla, missä Helsinki – Tallinna – välinen matkustajaliikenne risteää Suomenlahden rahtiliikenteen kanssa. Suomenlahti on merkittävä kuljetusreitti Venäjältä Länsi-Eurooppaan. Lukujen valossa tarkasteltuna Suomenlahden öljynkuljetusten volyymi on ylittänyt Persianlahden kuljetusten tason (160 miljoonaa tonnia v. 2011 alkaen). Arvio vuoden 2017 kuljetusmäärästä on 160 miljoonaa tonnia (SYKE).

Käyttötalousmenojen taso pysyy ennallaan

Helsingin pelastustoimen alueen öljyntorjuntavalmiuden ylläpidon kustannuskehitys on pysynyt ennallaan ja sen ei arvioida nousevan tulevalla suunnitelmakaudella koska venekalustojen uusinnosta aiheutuvat korjaussäästöt kompensoivat varastokulujen nousun.

Tulevalla suunnitelmakaudella käyttötalouden taso on 626 000 euroa / vuosi. Öljysuojarahaston korvausprosentti käyttökustannuksista pysyy

31.10.2017

85 %:n tasolla, jolloin Helsingin kaupungin nettokustannukseksi jää 15 %.

Koulutusmäärärahan taso pysyy ennallaan

Suunnitelmakauden koulutuksen painopiste on ylläpitää Helsinki konsernin 800 peruskoulutetun henkilön osaamisen taso sekä em. henkilöistä edelleen erikoiskoulutetun 230 henkilön osaamisen taso. Uusien kalustojärjestelmien osalta annetaan peruskoulutus.

Vuoden 2017 aikana saadaan uusien öljyntorjuntakouluttajien peruskoulutus suoritettua loppuun.

Koulutukseen on varattu 200.000 € vuodessa. kokonaismäärään sisältyy merenkulun osuutta 50.000 €. Tästä on varattu 20.000 € merenkulkuoppilaitoksen peruskursseja merenkulun kansi- ja konepäälystön henkilöstömäärän ylläpitämiseksi. Pelastuslaitoksen oman merenkulun perustason ylläpitoon on varattu 20.000 €, joka sisältää mm. vuosittaisen tasokokeen.

Öljyntorjunnan investoinnit

Investointien taso on 2,1 miljoonaa / vuosi. Öljysuojarahaston korvausprosentti investoinneista pysyy 85 %:n tasolla, jolloin Helsingin kaupungin nettokustannukseksi jää 15 %. Suunnitelmakaudella investointien pääsuunta muuttuu uudishankinnoista valmiutta ylläpitäviin hankkeisiin.

Venekaluston hankkiminen kohdistuu F – luokan veneiden osalta korvaaviksi hankkeiksi, joilla uusitaan Pelastuslaitoksen Merisataman (15 m F - luokka) ja Suomenlinnan (13 m E - luokka) suurinta venekalustoa, niiden saavuttaessa 25 ja 20 vuoden uusintaiän. Lisäksi uusitaan Helsingin Satama Oy:n 35 vuotta vanha Saukko.

Veneitä kierrätetään virastojen välillä siten, että eri veneiden käyttötunnit tasoittuvat suunnitelmakauden aikana.

Pelastuslaitoksen veneiden ja venemiehistöjen ankkuroinnin säänkestävyyttä ja kapasiteettia nostetaan hankkimalla kaksi D – luokan öljyntorjuntavenettä.

Öljynkeräyksen kalustollinen puute, merellä käytettävissä oleva hinattava säiliökapasiteetti investoidaan minimitasolle.

Torjuntapuomien hankintamäärät eivät lisäänty.

Torjuntapuomien varastoinnille ja Itä – Helsingin merellisen öljyntorjuntavalmiuden kalustovalmiuden saavuttamiseksi sekä meriaseman

Postiosoite

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite

Agricolankatu 15
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/www/pela/fi>

Puhelin

Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro

Alv.nro

31.10.2017

rakennuksen perustamiseksi, rakennetaan Ruusuniemeen öljyntorjuntavarasto.

Lisäykset Helsinki - konsernin alusöljyvahinkojen torjuntajoukkoihin

Helsingin pelastustoimen alueen öljyvahinkojen torjuntasuunnitelmaan kuuluvat virastot ovat pelastuslaitos, liikuntavirasto, Stara, Helsingin Satama Oy, HSY – Vesi, Helsingin Energia sekä ympäristökeskus, nuorisoasiainkeskus ja Korkeasaaren eläintarha.

Konsernin sisältä saadaan uusina operatiivisina kumppaneina tarvittaessa venekalustoa kaupunginkansliasta ja sosiaali- ja terveystoimesta sekä ympäristökeskuksesta.

Muiden viranomaisten kalustoa, joista on sovittu tai ilmoitettu, ovat Merivoimien miinalautat talviöljynkeräykseen sekä mahdollisuudet tarvittaessa saada käyttöön Maavoimien ja Rajavartiolaitoksen helikopterikalustoa kuljetuksiin merelle.

Vapaaehtoisjärjestönä liitetään jo kahdeksan vuotta Helsingin öljyntorjuntajoukkojen huoltoa harjoitellut ja isoihin harjoituksiin osallistunut Huoltoviirikö, jonka toimintaa varten on perustettu yhdistys N.O.S.R.U. ry (Naval Oil Spil Responce Unit). Maalla tapahtuvien suurempien öljyvahinkojen torjuntaan selvitetään mahdollisuus käyttää VAPEPA –järjestelmän kautta organisoitavia torjuntajoukkoja, VAPEPA on mukana Helsingin pelastuspalvelujärjestelmässä.

Tärkeänä huoltotukikohtana liitetään suunnitelmaan HSK Vattuniemi, jonka kanssa on tehty kirjallinen sopimus vuonna 2012.

Uusina Helsingissä toimivina yrityksinä organisaatioon liitetään Karhusaaren venesatama (Winberg & Winberg Ab), Karhusaaren lautta- ja venekalustoa, Suomen Vesityö Oy:n hinaajia, lauttoja, ruoppaajia, Merityö Oy:n lautta, Rysäkari Oy:n lautta sekä Meritaito Oy:n lauttoja ja veneitä.

Helsingin pelastustoimen alue saa muilta viranomaisilta virka-apua jäissä tapahtuvaan öljyntorjuntaan ja kaluston helikopterikuljetuksiin.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Olli Kilpeläinen, öljyntorjuntamestari, puhelin: 050 3296 261

olli.kilpelainen(a)hel.fi

Ville Estlander, palomestari, puhelin: 310 30062

ville.estlander(a)hel.fi

Pekka Itkonen, pelastustoimen suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 30037

Postiosoite

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite

Agricolankatu 15
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/www/pela/fi>

Puhelin

Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro

Alv.nro

31.10.2017

Asia/6

pekka.itkonen(a)hel.fi

Postiosoite

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite

Agricolankatu 15
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/www/pela/fi>

Puhelin

Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro

Alv.nro